

ЛІКУВАННЯ ДІТЕЙ ХВОРИХ НА МЕТАЕПІФІЗАРНИЙ ОСТЕОМІЄЛІТ, УСКЛАДНЕНИЙ ГНІЙНИМ АРТРИТОМ

ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України»

Вступ. У зв'язку з важким перебігом, великою кількістю негативних наслідків, котрі можуть з'являтися протягом всього періоду росту дитини і призводити до інвалідизації метаепіфізарний остеомієліт є медико-соціальною проблемою.

Мета. Вибір оптимального антисептика для місцевого впливу на вогнище запалення.

Матеріали і методи. У статті приводяться методика та результати лікування 32-х дітей, які поступали до стаціонару в ранні строки захворювання з першої по третю добу.

Результати. Порівнюючи результати лікування визначено зниження кількості ортопедичних ускладнень та наслідків хвороби з 26,9% до 18,75%.

Висновки. Рання діагностика та раціональна антибактеріальна терапія зменшує кількість ортопедичних ускладнень та наслідків метаепіфізарного остеомієліту.

Ключові слова: метаепіфізарний остеомієліт, діти, гнійний артрит.

ВСТУП

Актуальність проблеми зумовлена тим, що не дивлячись на вдосконалення методів діагностики і лікування [1,2], з плином часу летальність при метаепіфізарному остеомієліті (МЕО) у дітей залишається досить високою. Санація вогнищ інфекції при метаепіфізарному остеомієліті у дітей є актуальною проблемою, внаслідок того, що більшість ефективних в наш час антисептиків мають нетривалу дію, або нечутливі до збудників захворювання та тощо. Захворювання є медико-соціальною проблемою у зв'язку з важким перебігом, великою кількістю негативних наслідків, котрі можуть з'являтися протягом всього періоду росту дитини і призводити до інвалідизації.

Мета дослідження: вибір оптимального антисептика для місцевого впливу на вогнище запалення.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Дослідження проведено на 32-х дітях, які поступали до стаціонару в ранні строки захворювання з першої по третю добу. Хворим дітям з метою дообстеження призначали загальний аналіз крові, сечі, біохімічний аналіз крові та, при наявності факту травми, рентгенологічне дослідження ураженого сегменту кінцівки. Всім хворим, хто вперше надійшов до стаціонару з метаепіфізарним остеомієлітом з давністю захворювання до 3-х діб, пункції суглобів з діагностичною метою не проводили. Стан суглобів контролювали за допомогою ультразвукового дослідження (УЗД). При наявності ознак катарального артрити внаслідок ураження метаепіфізарної зони суглобу, а саме: розширення капсули суглобів, суглобових щілин, набряк та розрихлення м'яких тканин в межах суглобу призначали консервативне лікування.

При УЗ-дослідженні випіт в капсулі суглобу визначався з перших днів у всіх спостережуваних дітей, які знаходились на обстеженні. Потовщення капсули суглобу проявлялось на 3-5 добу від початку захворювання, періостальна реакція з'являлась на 4-6 добу. У 16 (50%) дітей були зміни в структурі епіфізу

у вигляді фрагментації. УЗ-дослідження проводили з інтервалом 2-3 доби в залежності від перебігу захворювання. Чотири дитини з цього контингенту хворих (12,5%) в результаті наявності затьоків рідини в м'які тканини, котрі визначені під час УЗД, були прооперовані – проведено розкриття гнояків. У 5 дітей з клінікою гнійного артриту проводили пункції суглобів (відповідно 3 пункції колінного, 1 – кульшового та 1 – гомілковостопного суглобів). Тільки у 2-х з цих випадків (1 колінний та 1 гомілковостопний) був виявлений гній, у інших 3-х – серозна рідина. Для санації порожнини суглобу використовували «Октенісепт» на основі октенідину дігیدрохлориду. Пункцію проводили з двох точок, препарат вводився через одну пункційну голку, а через іншу – виводився разом з патогенним вмістом, що запобігає перерозтягненню капсули суглоба. При проведенні раціональної антибактеріальної терапії з супровідним лікуванням до 7-10 дня значно зменшувався обсяг випоту в суглобі.

З метою порівняння чутливості найбільш поширених збудників які виділяються з порожнини суглобів при різних формах остеомієліту, до запропонованого препарату («октенісепт») та найбільш поширених аналогів: Бетадин і Діоксидин було проведено мікробіологічне дослідження. Використовувалась методика визначення чутливості збудників до досліджуваних препаратів. Результати оцінювали по діаметру зони затримки зростання мікробів довкола лунки у мм (табл.1).

Таблиця 1

Зони затримки росту виділених збудників

Мікроорганізми	Зони затримки росту, мм		
	Препарати		
	Бетадин	Діоксидин	Октенісепт
<i>E. coli</i>	-	30	10
<i>S. aureus</i>	-	9	12
<i>S. epidermidis</i>	-	9	11
<i>K. pneumoniae</i>	-	23	8
<i>C. albicans</i>	-	-	25

Таким чином, вплив запропонованого препарату, у зіставленні з Бетадіном і Діоксидином має більшу протимікробну ефективність та відсутність токсичного впливу на тканини суглоба у розведенні 1:4, а від того є більш ефективним в терапії метаепіфізарного остеомієліту. Його використання за новим призначенням сприятиме прискоренню санації порожнини суглоба, відновлення структури капсули, поліпшенню мікроциркуляції крові після гнійного ураження тканин, а також поширенню меж переважного використання в медицині (патент України на корисну модель № UA 80747 A61K 33/00 від 10.06.2013).

Обов'язковим у лікуванні вважається раціональна іммобілізація, як метод профілактики ортопедичних ускладнень. Також, слід зазначити, що чинником, який призводить до патологічного вивиху є гнійний артрит, внаслідок якого перерозтягується капсула ураженого суглобу.

ПЕДІАТРІЯ

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У групі хворих з 67 дітей, котрі лікувалися за загальноприйнятою методикою в клініці з 2005 по 2012 рр., було зафіксовано 6 патологічних вивихів кульшових суглобів та 12 випадків вкорочення кінцівок, які в подальшому потребували ортопедичної корекції.

Як ортопедичні ускладнення, з 32-х хворих, котрі лікувалися в клініці з 2008 по 2013 рр., за розробленою методикою були зафіксовані 4 патологічних вивихи кульшових суглобів, раннє вкорочення кінцівок на 1 та 1,5см у 2-х випадках, та 2 випадки відставання розвитку проксимальних епіфізів, котрі через термін 2-3 місяці сформувалися, що було досягнуто завдяки ранній діагностиці в 1-3 добу та раціональній антибактеріальній терапії. У віддаленому періоді від 2 до 5 років спостереження різниці у довжині кінцівок у цих дітей не спостерігалось.

Кількість ускладнень та наслідків у дітей, що перенесли МЕО надані в таблиці 2.

Таблиця 2

Ускладнення та наслідки МЕО у дітей

Кількість ортопедичних ускладнень та наслідків МЕО у дітей, пролікованих з 2004 по 2012 рр. (67 хворих)			Кількість ортопедичних ускладнень та наслідків МЕО у дітей пролікованих з 2008 по 2013 рр. (32 хворих)		
Ускладнення	Кількість, п	%	Ускладнення	Кількість, п	%
Патологічний вивих	6	9	Патологічний вивих	4	12,5
Вкорочення кінцівки	12	17,9	Вкорочення кінцівки	2	6,25
Загалом	18	26,9	Загалом	6	18,75

Таким чином, завдяки ведення хворих за розробленою методикою кількість ортопедичних ускладнень та наслідків МЕО було знижено на 8,15% з 26,9% до 18,75%.

ВИСНОВОК

Рання діагностика та раціональна парентеральна антибактеріальна терапія з місцевим використанням антисептиків дає можливість зменшити кількість ортопедичних ускладнень та наслідків метаепіфізарного остеомієліту з 26,9% до 18,75%;

Література

1. Кукуруза Ю.П. Комплексне лікування гострого гематогенного остеомієліту у дітей / Кукуруза Ю.П., Русак П.С. — Житомир: Косенко, 2004. — 140 с.
2. Носар А.Є. Результати лікування дітей з хронічним остеомієлітом / Носар А.Є., Бойко Л.І., Харитонюк Л.М. // Проблеми остеології. - Київ, 2003. - № 6. - С. 33.

В.А.Дегтярь, Д.Н.Лукьяненко

Лечение детей с метаэпифизарным остеомиелитом осложненный гнойным артритом

ГУ «Днепропетровская медицинская академия МЗ Украины»

Вступление. В связи с тяжелым течением, большим количеством негативных последствий, которые могут появиться на протяжении всего периода роста ребенка и приводить к инвалидизации, метаэпифизарный остеомиелит является медико-социальной проблемой.

Цель. Выбор антисептика для местного воздействия на очаг воспаления.

Материалы и методы. В статье приводятся методика и результаты лечения 32-х детей, которые поступали в стационар в ранние сроки заболевания с первых по третьи сутки.

Результаты. Сравнивая результаты лечения определено снижение количества ортопедических осложнений и последствий болезни с 26,9% до 18,75%.

Выводы. Ранняя диагностика и рациональная антибактериальная терапия уменьшает количество ортопедических осложнений и последствий метаэпифизарных остеомиелита.

Ключевые слова: метаэпифизарных остеомиелит, дети, гнойный артрит.

V.A.Dihtiar, D.M.Lukianenko

Treating children with metaepiphysis osteomyelitis complicated by a purulent arthritis

State Establishment "Dnipropetrovsk Medical Academy OF the MHU"

Background. Metaepiphysis osteomyelitis is consider to be a medical and social problem due to the severe course, numerous negative consequences which can accompany a child throughout the life and lead to disability.

Purpose. To choose an optimal topical anti-infective agent.

Materials and methods. The treatment mode and outcomes of the examined 32 children admitted to the hospital at the early disease in the first three days are presented in the paper.

Results. Having analyzed the response to the treatment we found a decrease (26.9 vs. 18.75 %) in the number of orthopedic complications and consequences.

Conclusions. Early diagnosis and rational antibacterial therapy reduce the number of orthopedic complications and metaepiphysis osteomyelitis consequences.

Key words: metaepiphysis osteomyelitis, children, purulent arthritis.

Відомості про авторів:

Дігтяр Валерій Андрійович - д.м.н, професор ДЗ «ДМА». Адреса: Дніпропетровськ, вул. Дзержинського, 9, тел.: (056) 713-63-11.

Лук'яненко Дмитро Миколайович - ДЗ «ДМА». Адреса: Дніпропетровськ, вул. Дзержинського, 9